

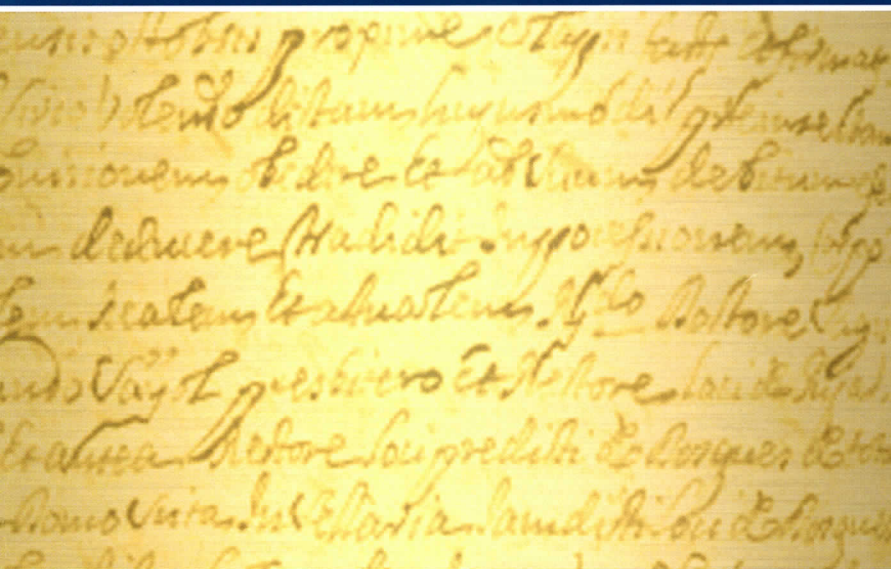
ars

Notársky časopis

NOTARIARIA

- **ODBORNÝ ČLÁNOK**
NOTÁRSKA ZÁPISNICA
O PRIEBEHU
A VÝSLEDKU
DOBROVOĽNEJ DRAŽBY
V APLIKAČNEJ PRAXI
(A JEJ DEFORMÁCIE)
- **Z PRAXE**
DIGITALIZACE
NOTÁŘSTVÍ V ČR
- **ROZHOVOR**
MILAN VETRÁK:
„NOTÁRI SÚ
NEODDELITELNOU
SÚČASŤOU NAŠEJ
SPOLOČNOSTI A VERÍM,
ŽE ICH VÝZNAM BUDE
ČORAZ VÄČŠÍ.“
- **Z DIANIA V PRÁVNICKEJ
OBCI**
X. ÚSTAVNÉ
DNI: ZÁKLADNÉ
PRÁVA A SLOBODY
A ICH OCHRANA
V NÚDZOVOM STAVE
A INÝCH OSOBITNÝCH
PRÁVNÝCH REŽIMOCH.

Vydáva Notárska komora Slovenskej republiky

10 JAN. 2022

Úvodník

Odborný článok

- 4 Notárska zápisnica o priebehu a výsledku dobrovoľnej dražby v aplikačnej praxi (a jej deformácie)
Katarína Valová, Marian Kováč

Z praxe notárov

- 9 Digitalizace notářství v České republice
Pavel Bernardt
- 13 Zamyslenie sa nad premlčaním dlhov poručiteľa
Karol Kovács

Rozhovor

- 15 Milan Vetrák: „Notári sú neoddeliteľnou súčasťou našej spoločnosti a verím, že ich význam bude čoraz väčší.“

Judikát

- 20 Zásada celistvosti dedičstva – rozsudok Európskeho súdneho dvora
Miriam Imrich Breznoščáková

Z diania v právnickej obci

- 22 Základné práva a slobody a ich ochrana v núdzovom stave a iných osobitných právnych režimoch. X. ústavné dni
Pavol Dorič
- 23 Ujma zo straty ľudského života a jej náhrada v súkromnom práve. Konferencia Nadácie Štefana Lubyho
Zuzana Grófiková, Pavol Dorič
- 26 Aktuálne otázky civilného procesu
Erika Szórádová

Aktuálne z NK SR

- 28 Informácie o vzdelávaní, odvolaných a preložených notároch a zahraničných podujatiach
- 27 Novinky z medzinárodnej oblasti
Peter Danczi
- 29 Novinky z legislatívnej oblasti
Daniela Šramková

Dávame do pozornosti

- 31 Anotácie
- 32 Prehľad právnickej literatúry

ARS NOTARIA 4/2021

Ročník: 24. • Vyšlo: 13. 12. 2021

Vydáva: Notárska komora Slovenskej republiky
Krasovského 13, 851 01 Bratislava 5, IČO 30 811 236
tel.: +421 2 555 74 519, fax: +421 2 555 74 589
notarska.komora@notar.sk, www.notar.sk

Redakčná rada:

JUDr. Zuzana Grófiková (vedúca redaktorka)
JUDr. PhDr. Pavol Dorič, PhD.; JUDr. Juraj Göbl,
JUDr. Erika Szórádová, JUDr. Katarína Valová, PhD.

Periodicita:
štyrikrát ročne

Predplatné:
daniela.durajova@notar.sk

Inzercia:
daniela.durajova@notar.sk

Výroba: JAGA GROUP, s. r. o., Imricha Karvaša 2
P. O. Box 61, 810 05 Bratislava, www.jaga.sk

Foto: Notárska komora SR, archív autorov, iStock
Registrácia MK SR: EV 4539/12, ISSN 1335-2229

tastrofa, v dôsledku konkrétnych prírodných javov, globalizácie a preľudnenia ho možno takto chápať.

V druhom bloku okrem iných vystúpila aj sudkyňa ESLP Alena Poláčková s témou „Úloha ESLP pri súdnom dohľade nad krízovými opatreniami v oblasti ochrany zdravia, prijímanými v súvislosti s riešením súčasnej pandémie“. Okrem iného uviedla, že judikatúra ESLP je už natoľko široká, že jej aplikáciou sa už dajú riešiť mnohé otázky, ktoré vznikli v čase pandémie. A je nevyhnutné, aby opatrenia boli prijímané len v nevyhnutnej miere, nie automaticky, a aby slúžili cieľu, ktorý má byť dosiahnutý. Ak tieto opatrenia trvajú dlho, tak sa stanú disproporcionálnymi.

Sudca Ústavného súdu SR Robert Šorl sa vo svojom príspevku na tému „Objav, premeny a budúcnosť hybridného správneho aktu v procese riadenia pandémie, a nielen v ňom“ zaoberal otázkou prijatých opatrení Úradu verejného zdravotníctva a ich súladu s Ústavou SR v čase pandémie.

Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová v téme príspevku „Oprávnenia VOP pri ochrane ZPaS v núdzovom stave“ uviedla, že ako verejná ochrankyňa práv (ďalej len VOP) nie je oprávnená zasahovať do diskusie o oprávnenosti opatrení orgánov verejnej moci v čase núdzového stavu. VOP sa môže na Ústavný súd obracať len ohľadom opatrení, ktoré

by platili aj mimo núdzového stavu, čo je podľa nej paradox. V budúcnosti sa tomu bude treba venovať, lebo ide o ochranu ľudských práv a ich dodržiavanie v čase núdzového stavu. Je tým oslabená pozícia VOP ako brzda limitujúca delbu moci, a to v prospech výkonnej moci.

V závere tretieho bloku vystúpil Tomáš Majerčák z Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach na tému „Náboženská sloboda a obmedzenia počas pandémie covid-19“. Zameral sa na porovnanie fyzického a psychického zdravia človeka ako meradla obmedzenia slobody pohybu v určitom období pandémie, keď k lekárovi či do prírody bolo možné ísť, avšak návšteva kostola nemala výnimku zo zákazu vychádzania, a či to bolo v súlade s Ústavou a ľudskou dôstojnosťou.

Zaznelo ešte veľa zaujímavých príspevkov, ktoré sú podnetom na ďalšiu odbornú diskusiu. Na záver jubilejných X. ústavných dní sa predseda Ústavného súdu SR Ivan Fiačan poďakoval všetkým vystupujúcim aj online pripojeným účastníkom konferencie a vyjadril nádej, že ďalší ročník konferencie už bude možné zorganizovať prezenčnou formou.

JUDr. PhDr. Pavol Dorič, PhD.

člen Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

Ujma zo straty ľudského života a jej náhrada v súkromnom práve

Konferencia Nadácie Štefana Lubyho

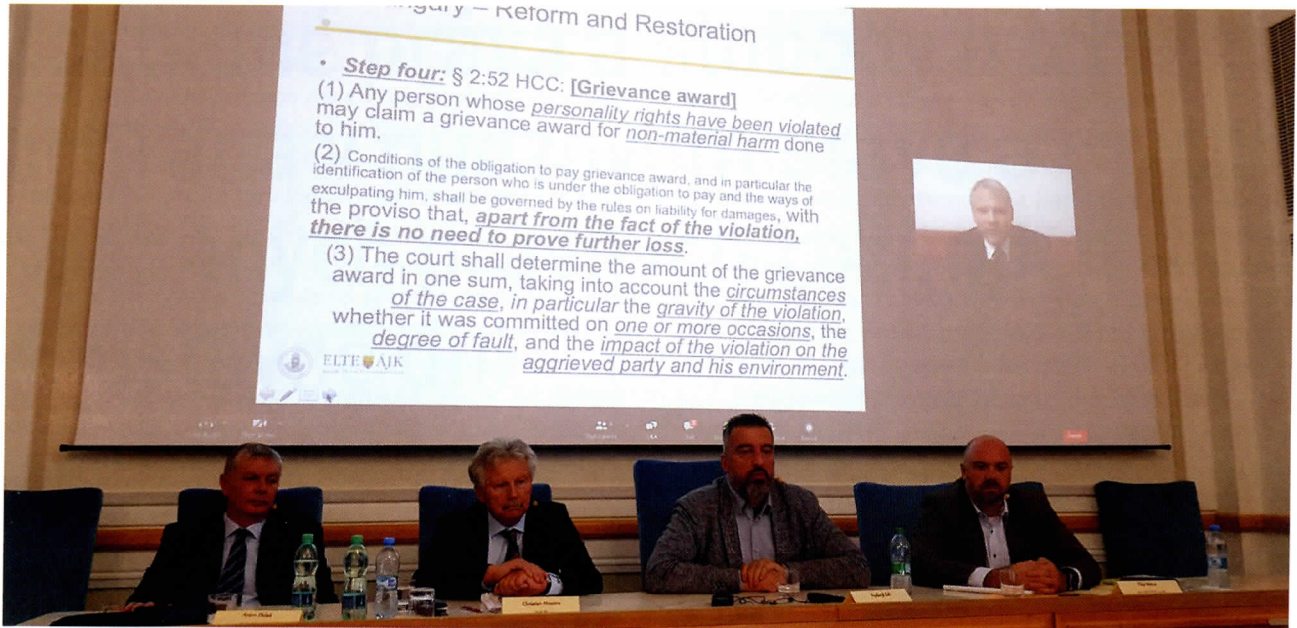
To bol názov v poradí pätnástych, jubilejných Lubyho právnických dní, ktoré sa konali v Smoleniciach v dňoch 23. až 24. septembra 2021.

Prvý deň medzinárodnej konferencie

Úvodné slová patrili prof. JUDr. Jánovi Lazarovi, DrSc., spoluzakladateľovi Nadácie Štefana Lubyho, ktorý sebe vlastnou rétorikou previedol prítomných účastníkov celou nadačnou a konferenčnou históriou. Zdôraznil prínos všetkých jej zakladateľov, už nebohých profesorov Jozefa Prusáka a Petra Blahu, a profesorky Heleny Barancovej, ktorí po zmene svojho pôsobiska na Trnavskú univerzitu zmenili aj sídlo nadácie Štefana Lubyho práve do Trnavy. Upozornil na význam medzinárodnej účasti a výmeny poznatkov a skúseností, ako aj kvalitu vydávaných zborníkov, ktorých príspevky spĺňajú hodnotu kvalitných vedeckých diel. Zdôraznil aj stabilné miesto konania konferencií, ktoré sa natrvalo etablovali v konferenčnej miestnosti SAV na zámku v Smoleniciach, a to od roku 2012. Nasledoval príhovor doc. JUDr. Moniky Jurčovej, PhD., správkyne Nadácie Štefana Lubyho, ktorá poďakovala zakladateľom

konferencie profesorom Prusákovi, Blahovi a Barancovej, bez ktorých, ako zdôraznila, by Lubyho dni neboli. Na záver úvodného slova prehovorila doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., prodekanka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

Nasledovali príspevky prednášajúcich. Ako prvý sa vystúpil Univ.-Prof.i.R.Dr.Dr.h.c. Helmut Koziol z Univerzity vo Viedni s témou „*Strata života a jej náhrada podľa rakúskeho práva*“. Ponúkol zamyslenie, či náhrada/odškodnenie pozostalým je predmetom dedenia, či nie je. Uviedol, že podľa rakúskeho občianskeho zákonníka má páchatel nahradiť všetky náklady, nehovorí sa však o tom komu, chýba kauzálne prepojenie, napríklad ak zomrelý vyživoval osoby, ktoré boli na ňom závislé; vyvstáva otázka, či povinnosť náhrady zahŕňa aj túto škodu. Rovnako napríklad škodu spôsobenú šokom (osoba bola prítomná pri usmrtení) či inými zdravotnými následkami pozostalých.

Zdôraznil, že v prípade smrti osoby bez pozostalých nie je vyriešená otázka, komu má páchatel nahradiť náklady. Páchatel tak nemusí hradiť nič, len pohrebne trovy, čím sa vážne narúša hodnotový systém v spoločnosti. Zároveň spomenul, že kompenzácia by mala prichádzať do úvahy len pri úmyselnom či vysoko neobstaranostnom zavinení. Nasledujúca prednáška na tému „*Strata života: Právne relevantná škoda spôsobená komu?*“ patrila prof. Dr. Dr. h.c. mult. Christianovi von Bar z Univerzity Osnabrück. Prednášajúci jednoznačne uviedol, že náhrada by mala patriť dedičom, avšak tak, aby nikto nebol zvýhodňovaný pri smrti iného. Rozlíšil náhradu škody a náhradu za smútok. Akcentoval, že nie je amorálne dostať peniaze za smrť blízkeho, pomôže to zmierniť utrpenie.

V poradí tretia sa postavila k rečníckemu pultu stála účastníčka konferencie prof. Dr. Sc. Tatjana Josipovič z Univerzity Zahreb s príspevkom pod názvom: „*Nemajetková ujma v prípade smrti – súdne kritériá pre spravodlivú peňažnú náhradu*“. Zdôraznila, že chorvátsky právny systém akcentuje prepojenia medzi činom a škodou, t. j. páchatel, čin, škoda a kauzálne prepojenie. Od 01. 01. 2016 má Chorvátsko nový zákon s koncepciou nemateriálnej škody/ujmy pre fyzické a právnické osoby. Žalobu možno podať v objektívnej lehote piatich rokov, odkedy škoda nastala. Uviedla, že najvyšší súd definoval orientačné kritériá na určenie výšky peňažnej náhrady za nemateriálnu ujmu, pri ktorých vzal do úvahy dĺžku a intenzitu bolesti. Účastníkom konferencie sprístupnila náhľad na „číselnú tabuľku“ náhrad, kde napr. pri strate nenarodeného dieťaťa je náhrada stanovená na 15 000 eur, pri strate rodiča na 30 000 eur (berie sa do úvahy aj vek dieťaťa jeho odkázanosť na rodiča). Pri fyzickej bolesti sa určí počet dní, koľko bolestí trvala, a sú zároveň určené tri stupne bolesti: silná, stredná a slabá bolesť. Psychická bolesť sa meria podľa redukcie možností na spoločenské uplatnenie. Poznámala, že ide v podstate o matematiku. Vždy sa však

musí posudzovať vzťah medzi obeťou a tým, kto si škodu uplatňuje, nemusí ju získať len príbuzný, ale aj osoba, ktorá je s obeťou emocionálne prepojená.

Právnu úpravu v Poľsku nám priblížil prof. Dr. Hab. Fryderyk Zoll z Univerzity v Krakove s prednáškou „*Zodpovednosť za nemajetkovú ujmu v prípade smrti a zranenia v prospech blízkych príbuzných obeť v poľskom súkromnom práve*“. Uviedol, že v Poľsku majú veľmi extenzívny priestor na priznanie náhrady škody, otvoril aj otázku zdedenia práva na nemateriálnu ujmu, otázku odškodnenia sekundárnych osôb a zmienil aj prienik slovenského a poľského práva vo veci náhrady škody napr. pri havárii motorového vozidla Slováka v Poľsku a naopak.

Ďalší zo susedných štátov reprezentoval prof. Ádám Fuglinszky, LL.M.PhD., s príspevkom na tému „*Strata na živote v maďarskom súkromnom práve: boj o uskutočniteľný koncept medzi porušením osobnostných práv a náhradou nemajetkovej škody*“. Akcentoval, že preživší by nemali niesť dôkazné bremeno, a položil otázku: „Ako dokážete, že trpíte?“, pričom stále vyvstáva otázka zo zneužitia. V Maďarsku sa hovorí o nepriamej kompenzácii preživšieho a nárok nie je dedičný. V roku 2014 vstúpil do platnosti nový občiansky zákonník, ktorý pozná aj tzv. odmenu za smútok (v Nemecku označované ako „Schmerzenrecht“), s podmienkou, že uvedené je potrebné preukázať. Prednášku o rumunskej právnej úprave pod názvom „*Náhrada duševných útrap sekundárnych obeť v rumunskom občianskom práve*“ predniesol prof. Dr. Christian Alunaru. Poukázal na skutočnosť, že počas komunizmu najvyšší súd zakázal schvaľovať akúkoľvek finančnú kompenzáciu, lebo je to v rozpore s princípmi socialistického zriadenia. Po revolúcii bol prijatý nový občiansky zákonník, ktorý reguluje tri kategórie ujmy: fyzickú ujmu, citovú ujmu a sociálne a spoločenské škody.

Na záver prvého dňa konferencie vystúpil prof. JUDr. Anton Dulak, PhD., z Právnickej fakulty Paneurópskej

vysokiej školy práva v Bratislave s príspevkom na tému: „*Nemajetková ujma pozostalých – rovnaký žal, rôzne pravidlá pre náhradu*“. V príspevku sa zamerával na rozhodovacie prax vo Veľkej Británii. V tejto súvislosti akcentoval 120-ročnú judikatúru na rozdiel od našej 20- až 30-ročnej, pričom zdôraznil, že v Európe niet krajiny, ktorá by v takom meradle riešila náhrady nemajetkovej škody ako Veľká Británia. Spomenul niektoré konkrétne prípady a ich súdnu dohru, ako aj vývoj, ktorým anglická judikatúra v danej oblasti za ostatné roky prešla. Uviedol, že sa ustálili tri východiská pri náhrade škody: duševná ujma musí byť spôsobená škodou, dôraz na naplnenie požiadavky bezprostrednosti v čase a priestore a existencia medicínsky uznanej psychiatrickej poruchy. Aj keď išlo o poslednú prednášku daného dňa, svojim nezvyčajným a príťažlivým obsahom a podaním si udržala pozornosť a vnímavosť všetkých prítomných poslucháčov.

Druhý deň medzinárodnej konferencie

Druhý deň konferencie otvorila prednáška doc. JUDr. Petra Šusteka, Ph.D., z Právnickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe na tému „*Ontologická ujma: náhrada ujmy usmrtenému?*“. Prednášajúci sa prioritne zaoberal otázkou, či je možné vyčíslif hodnotu života. Uviedol, že v rozhodovacej praxi českých súdov sa táto finančná náhrada ujmy pohybuje v rozmedzí od 12 do 50 miliónov českých korún, čo, samozrejme, závisí od mnohých faktorov. Zároveň sa venoval otázke vymedzenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je pojmovo spätá s poškodeným.

V nasledujúcej prednáške na tému „*Problematiké aspekty kauzálného nexu ve vzťahu k náhradě nemajetkové ujmy sekundárních obětí*“ sa prednášajúci doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M., z Ústavu štátu a práva Akadémie vied Českej republiky zaoberal konceptom odškodnenia za morálnu ujmu, ujmu na citoch blízkej osoby a stanoveniu výšky jej náhrady v praxi ako čisto nemajetkovej ujmy.

Vo svojom príspevku doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na tému „*Citová ujma a ujma ze šoku podle českého občanského zákoníku*“ rozoberal kritériá na stanovenie relevantnej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorými sú škoda, protiprávnosť a zavinenie. Upriamil pozornosť aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky týkajúce sa tejto oblasti, a to konkrétne sp. zn. 25 Cdo 1206/2015 a 25 Cdo 2315/2019. Uviedol, že judikatúra v tejto oblasti často opomína sekundárne nároky na náhradu škody blízkych osôb.

V ďalšom bloku prednášok vystúpil JUDr. Petr Angyalosy, Ph.D., Predseda Najvyššieho súdu Českej republiky, na tému „*Náhrada nemajetkové ujmy při nedbalostních a úmyslných trestních činech*“. Zamerával sa na rozlišovanie, či náhradu tejto nemajetkovej ujmy rieši priamo poškodený alebo blízka osoba, kedy závisí na intenzite príbuzenského vzťahu pri určení náhrady škody a okolnostiach na strane poškodeného, ako aj páchatela. Pred-

nášajúci dal do pozornosti nálezy Ústavného súdu Českej republiky pod sp. zn. III. ÚS 1954/11 a sp. zn. I. ÚS 3456/15. Pri náhrade tejto nemajetkovej ujmy na strane páchatela sa zohľadňuje okrem iného aj jeho správanie, či páchatel už dobrovoľne niečo plnil poškodenému, či sa ospravedlnil a taktiež sa zohľadňujú aj jeho majetkové pomery. Podkladmi na rozhodnutia súdov sú väčšinou znalecké posudky, ale metódou nie je upravená bolesť psychická. Kompletné ľudské zdravie je v Českej republike na rok 2021 ocenené na cca 15 miliónov českých korún. Ak aj poškodený trpí nejakým psychickým hendikepom, nie je to dôvodom na zníženie jeho nemajetkovej náhrady škody. Príspevkom na tému „*Kritéria pro výšku náhrady nemajetkové ujmy pozostalých v české judikatuře*“ zaujal JUDr. Petr Vojtek z Najvyššieho súdu Českej republiky. Venoval sa otázke určovania výšky náhrady ujmy pozostalému a skutočnosti, že je dôležité posúdiť intenzitu jeho vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, existenciu závislosti na zomrelom, prípadne inú satisfakciu. Taktiež uviedol, že Najvyšší súd Českej republiky, ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy inšpirovali skúsenosťami Európskeho súdu pre ľudské práva a jeho východiskovou čiastkou vo výške 100 000 eur. V závere apeloval na to, aby sa všeobecné súdy vyvarovali paušalizovaniu jednotlivých prípadov.

Vystúpenie doc. JUDr. Marianny Novotnej, Ph.D., z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na tému „*Okruh osôb oprávnených na náhradu nemajetkovej ujmy: kto je sekundárne poškodenou osobou?*“ sa zaoberalo problematikou vymedzenia okruhu aktívne legitimovaných osôb pri náhrade nemajetkovej ujmy. Je potrebné skúmať citovú blízkosť, stabilitu partnerského či manželského vzťahu, vzájomnú starostlivosť, pomoc medzi rodičmi a deťmi, a pri súrodencoch či išlo o spoločnú domácnosť. Rozhodujúce sú skutočné životné vzťahy medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou. Utrpenie emocionálnej ujmy nie je vždy dôvodom na náhradu nemajetkovej ujmy.

JUDr. Milan Hlušák, Ph.D., z Právnickej fakulty vystúpil na tému „*Ako ďalej s náhradou nemajetkovej ujmy sekundárných obetí: návrhy legislatívnej úpravy*“ a zaoberal sa otázkami, či rodinné vzťahy sú osobnostné vzťahy, ako aj stanoveniu kritérií na určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Zdôraznil, že je potrebné stanoviť jednotný systém na jej určovanie v praxi. Okrem iného uviedol, že v praxi sú žalobcovia úspešní zhruba v jednej tretine svojich nárokov v tejto oblasti na súdoch.

Na záver Lubyho právnických dní zaznelo poďakovanie všetkým vystupujúcim, ako aj online pripojeným účastníkom tejto konferencie. Boli vyslovené slová nádeje, že nasledujúce Lubyho právnické dni už budú prebiehať v klasickej prezenčnej forme.

JUDr. Zuzana Grófiková, vedúca redaktorka časopisu ARS NOTARIA (spracovala 1. deň konferencie)

JUDr. PhDr. Pavol Dorič, Ph.D., člen Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA (spracoval 2. deň konferencie)